

Kaupunginhallitus

Pöytäkirja

Aika 12.06.2023 14:30 - 16:59
Kaupunginhallitus piti kokoustauon klo 16.07-16.12
Paikka Fellmannia, Kirkkokatu 27, kokoushuoneet Ars ja Cultura

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Hildén Sirkku	puheenjohtaja	
	Aaltonen Kalle	I varapuheenjohtaja	saapui asiantuntijaesittelyn aikana klo 14.38. Poistui esteellisenä pykälän 224 ja 225 käsittelyn ja päättöksen ajaksi klo 16.43-16.49
	Ratia Jorma	II varapuheenjohtaja	
	Bruneau Milla	III varapuheenjohtaja	
	Nieminen Erkki	jäsen	
	Putula Toni	jäsen	
	Nieminen Mira	jäsen	
	Kaikkonen Jouni	jäsen	
	Talja Martti	jäsen	poistui esteellisenä pykälän 224 ja 225 käsittelyn ja päättöksen ajaksi klo 16.43-16.49.
	Virta Sanna	varajäsen	

Rostedt Juha	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja	saapui asiantuntijaesittelyn aikana klo 14.37
Falk Sonja	kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja	poistui esteellisenä pykälien 224 ja 225 käsittelyn ja päättöksenteon ajaksi klo 16.43-16.49.
Lehto Rami	kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja	
Komu Pekka	kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja	saapui 222 §:n käsittelyn aikana klo 16.23
Timonen Pekka	kaupunginjohtaja, esittelijä	
Mäkinen Mika	konsernipalvelujohtaja	
Alho Olli	kaupunkikehitysjohtaja	
Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	
Virkkunen Pekka	lakiasiaintohtaja	
Hämäläinen Veera	viestintäjohtaja	
Haapasalmi Markku	asiantuntija	asiantuntijaesittely klo 14.35-14.55
Mörsky Tiina	talousjohtaja	asiantuntijaesittely klo 14.55-15.11/§ 221
Karetjoki Miia	johtava controller	asiantuntijaesittely klo 14.55-15.11/§ 221
Ignatius Veli-Pekka	konserniohjauksen päällikkö	asiantuntijaesittely, Lahti Events -katsaus klo 15.19- 16.07

Kovero Anniina

hallintojohtaja,
pöytäkirjanpitäjä

Nimi

Tehtävä

Lisätieto

Poissa

Lampinen Minna

jäsen

Kaupunginhallituksen puolesta

Sirkku Hildén

Anniina Kovero

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Mira Nieminen

Jouni Kaikkonen

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa

<http://www.lahti.fi> 20.06.2023

Anniina Kovero

hallintojohtaja

§	Otsikko	Sivu
§ 216	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	5
§ 217	Pöytäkirjan tarkastajat	6
§ 218	Konsernipalvelut, rahoituspalvelujen kassaraportti	7
§ 219	Tiedote jaostojen asioista	8
§ 220	Sivistyksen palvelualueen varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta koskeva toiminta- ja talousselvitys	9
§ 221	Talousarviomuutoksia vuoden 2023 talousarvioon KV	17
§ 222	Saatavan siirto Lahti- konsernin sisällä	40
§ 223	Parlamentaarisen työryhmän toiminta 1.2.-6.6.2023, väliraportti KV	45
§ 224	Päijät-Hämeen Ateripalvelut Oy:n taseen vahvistaminen	48
§ 225	Kaupungin edustajan nimeäminen Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n ylimääräiseen yhtiökokoukseen ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle	55
§ 226	Lahden ilmasto-ohjelman päivitys	58
§ 227	Kaupunginvaltuuston 24.4.2023 kokouksessa tehtyjen päätösten laillisuuden tarkastaminen	63
§ 228	Pöydältä: Kaupunginhallituksen edustajien määrääminen lautakuntiin vv. 2023-2025	65
§ 229	Pöydältä: Elinvoima- ja työllisyysjaoston vaali 2023-2025	69
§ 230	Pöydältä: Konserni- ja tilajaoston vaali 2023-2025	72
§ 231	Tiedoksi merkittävät asiat	75

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 16

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 216

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittelyjärjestystä muutettiin siten, että pykälät 220§ ja 221§ käsiteltiin ensimmäisinä 217§:n jälkeen.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

nro 16

§ 217

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin kaupunginhallituksen jäsenet Mira Nieminen ja Jouni Kaikkonen.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 16

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 218

Konsernipalvelut, rahoituspalvelujen kassaraportti

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 16

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 219

Tiedote jaostojen asioista

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi konserni- ja tilajaoston puheenjohtajan Jorma Ratian ja elinvoima- ja työllisyysjaoston puheenjohtajan Milla Bruneaun tiedote jaostojen asioista.

Perusteluosa

-

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 220

Sivistyksen palvelualueen varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta koskeva toiminta- ja talousselvitys

2924/00.01.02.03/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Sivistysjohtaja Tiina Granqvist, p. 050-3836574

Päätös

Muutosehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee annetun selvityksen tiedokseen.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Toni Putula teki seuraavan muutosehdotuksen, lisäämään seuraava lause päätösehdotukseen:

"Lisäksi kaupunginhallitus pyytää antamaan selvityksen tiedoksi myös sivistyslautakunnalle, sisältäen 221 § liitteet".

Puheenjohtaja Sirkku Hildén kannatti tehtyä ehdotusta.

Puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta, voidaanko jäsen Toni Putulan muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti vai asetetaanko se pohjaehdotusta vastaan.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti muutosehdotuksen

Perusteluosa

Kaupunginhallitus antoi kokouksessaan 26.9.2022 pykälän 338 käsittelyn yhteydessä seuraavan toimeksiannon: "Kaupunginhallitus edellyttää, että sivistyksen palvelualueella laaditaan varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta koskeva toiminta- ja talousselvitys. Selvityksessä voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. Samankaltaisia kaupunkeja hyödyntäen vertaisarvioinnin keinoin analysoidaan palveluiden kehitys- ja muutostarpeet toimenpiteineen aikataulutettuna. Selvityksen tulee valmistua huhtikuun loppuun 2023 mennessä."

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on laadittu pyydetty selvitys omana työnä. Selvitys sisältää seuraavat osiot:

- yhteenvedon sivistyksen palvelualueen toimintakuluista v. 2013-2023 keskeisine määrärahatarpeeseen vaikuttaneisiin muutoksiin
- Varhaiskasvatuksen kuusikkokuntavertailun aineiston, vertailun analyysin sekä palvelutasoluokittelun
- Perusopetuksen kouluikkunavertailun, vertailun analyysin sekä palvelutasoluokittelun

Selvitys esiteltiin kaupunginhallituksen ja sivistyslautakunnan yhteisseminaarissa 16.5.2023.

Varhaiskasvatuksen kaupunkivertailussa on hyödynnetty Suomen kuuden suurimman kaupungin (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu) vuodesta 2002 lähtien vuosittain tekemää kustannusvertailua. Uusin

kuusikkoraportti koskee vuotta 2021 ja Lahden palveluja sekä kustannuksia on verrattu siihen.

Perusopetuksessa on hyödynnetty Kuntaliiton ylläpitämään Kouluikkunavertailua. Vertailuun on otettu mukaan samat kuusikkokunnat kuin varhaiskasvatuksessa sekä lisäksi Jyväskylä ja Kuopio. Selvityksessä on tarkasteltu myös koko valtakunnan tasolla opetushallituksen koulutuksen kustannustietoja vuodelta 2021.

Toiminta- ja talousselvitysosio on tehty palvelutasoluokittelun muotoon. Luokittelussa on käytetty mittakaavana S-M-L luokittelua, jonka avulla kuvataan vähimmäistason palvelut, keskitason palvelut (pääosin nykyiset palvelut) sekä nykytasosta laajennetut palvelut. Eri palvelutasot arvioidaan kuntalaisten hyvinvoinnin sekä palveluiden vetovoimaisuuden näkökulmasta. Eri tason toimintoihin on laskettu tarvittavat määrärahat ja kuvattu palvelutason laskusta aiheutuva säästöpotentiaali. Palvelutasoluokittelu on päätöksentekijöiden käytössä talousarvion 2024 laadinnassa ja siitä eteenpäin.

Varhaiskasvatus

Kuusikkovertailun perusteella voidaan todeta, että Lahdessa varhaiskasvatuksen **kokonaiskustannukset** v. 2021 ovat varhaiskasvatusikäistä lasta kohden hieman kuusikkokuntien keskiarvoa alhaisemmat (ka. 11 479 €, Lahti 11 423 €). Kokonaiskustannuksissa on mukana kunnallinen toiminta, perhepäivähoito, kotihoito ja yksityinen varhaiskasvatus (yksityisen hoidon tuki, palveluseteli ja ostopalvelut).

Kokonaiskustannuksia Lahdessa alentaa se, että kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden ovat keskiarvoa alhaisemmat (ka. 5 142 €, Lahti 3 777 €), samoin yksityisen hoidon tuen kustannukset (ka. 8 246 €, Lahti 6 304 €). Lahdessa ei ole käytössä yksityisen hoidon kuntalisää.

Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen

vuosikustannus lasta kohden on Lahdessa huomattavasti

kuusikkokaupunkien keskiarvoa korkeampi (ka. 11 203 €, Lahti 13 461 €).

Päiväkotien kustannuksiin vaikuttavat kirjoilla olevien lasten määrä, alle 3-vuotiaiden lasten määrä ja siihen liittyvä mitoitus, tukea tarvitsevien lasten

määrä ja siihen liittyvä resurssointi, ilta-, viikonloppu- ja vuorohoitoa

tarvitsevien lasten määrä ja siihen liittyvä henkilöstöresurssointi,

henkilöstökulut, vuokrat, tukipalvelut ja muut kustannukset. Henkilöstön

osalta kustannuksia nostavat lasten tukeen liittyvät avustajat, henkilöstön

poissaoloihin liittyvät varahenkilöt sekä viikonloppu- ja vuorohoitoon

liittyvät henkilöstöresurssointi. Lahdessa varhaiskasvatuksen

erityisopettajien osuus henkilöstöstä on kuusikkokaupunkien keskiarvoa

suurempi (ka. 1,5%, Lahti 2,8%). Lahdessa ilta-, viikonloppu- ja vuorohoitoa

tarvitsevien lasten osuus on huomattavasti kuusikkokaupunkeja korkeampi

(ka. 2,7%, Lahti 13,4%), mikä lisää päiväkotien kustannuksia vuorohoitoon

tarvittavan suuremman henkilöstömäärän vuoksi. Tukipalveluiden sis.

ateriapalvelut, puhtauspalvelut ja ICT-palvelut näyttäytyvät Lahdessa

kuusikkokuntiin verrattuna korkeammilta, mutta vertailukelpoisuuteen

saattaa vaikuttaa rakenteelliset tekijät. Tilakustannukset ovat Lahdessa

kuusikkokuntien keskiarvoa korkeammat.

Perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ovat Lahdessa keskimääräistä korkeammat (ka. 14 089€, Lahti 19 920€).

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelikustannukset lasta kohden ovat keskiarvoa korkeammat (ka. 778 €, Lahti 839 €). Vertailussa ovat mukana Turku, Oulu, Tampere ja Vantaa. Espoo otti palvelusetelin käyttöön elokuussa 2021, Helsingillä se ei ole käytössä.

Palvelusetelikustannuksiin vaikuttavat varsinaisen kattohinnan lisäksi esim. erilaiset palvelusetelisääntökirjassa määritellyt kertoimet, mahdollisuus lisämaksun perimiseen ja siihen liittyvät kaupungin korvaamiskriteerit sekä palveluseteliä käyttävien lasten ikä ja huoltajien tulotaso.

Avoin varhaiskasvatus ei ole vertailussa mukana. Lahdessa toiminnan piirissä on 110 lasta, kustannukset v. 2021 olivat 728 669 euroa (6624 €/lapsi). Toiminnan järjestäminen ei ole lakisääteistä eikä siihen osallistuminen ole subjektiivisen oikeuden piirissä.

Toimenpiteet varhaiskasvatuksessa

- 1) Päiväkotien täyttöastetta tarkastellaan: päiväkodeille on annettu ohjeet täyttöasteesta ja sen toteutumista seurataan päiväkodeittain säännöllisesti. Tavoitteena on 100 %:n täyttöaste.
- 2) Korkeisiin tilakustannuksiin vaikutetaan kehittämällä varhaiskasvatuksen palveluverkkoa, joka on jatkuvan kehittämisen kohteena.

- 3) Ilta-, viikonloppu- ja vuorohoidon keskittämistä selvitetään: keskittäminen nykyistä harvempiin yksiköihin. Asia tuodaan sivistyslautakunnan päätettäväksi vuoden 2024 aikana.
- 4) Perhepäivähoidon keskimääräistä korkeammat kustannukset ovat alenemassa, koska kustannuksia nostava aiempaa paikkavarauskäytäntöä on muutettu. Syksyllä 2022 tuli voimaan valtakunnallisesti yhtenäinen perhepäivähoidon henkilökuntaa koskeva KVTES käytäntö. Perhepäivähoito on toimintamuotona supistumassa, jolloin tähän asti kallis varahoitojärjestelmä sopeutuu laskeviin lapsimääriin.
- 5) Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelijärjestelmää arvioidaan vuosittain. Yleinen kustannustason nousu ja inflaatio on luonut paineen palvelusetelin hinnan korotukseen.
- 6) Avoimen varhaiskasvatuksen järjestämisestä keskustellaan sivistyslautakunnan kanssa vuoden 2024 talousarvion laadinnan yhteydessä

Perusopetus

Kouluikkuna-vertailun v. 2017 – 2021 osalta voidaan todeta, että Lahden kokonaiskustannukset ylittävät vertailukaupunkien (Helsinki, Vantaa, Espoo, Turku, Tampere, Oulu, Jyväskylä, Kuopio) kustannusten keskiarvon. Vertailussa on huomioitava, että siinä eivät näy vuodelle 2022 ja 2023 kohdennetut säästötoimenpiteet.

Perusopetuksen **kokonaiskustannusten** osalta Lahti sijoittuu yhdeksän kaupungin joukossa sijalle 3. , opetuksen kustannusten osalta sijalle 1. ja muun oppilashuollon (sis. koulunkäynninohjaajat) sijalle 2.

Ruokapalveluiden osalta Lahden kustannukset näyttäytyvät kalleimpana, mutta vertailukelpoisuuteen saattaa vaikuttaa rakenteelliset tekijät. Kuljetuskustannusten osalta Lahti on sijalla 4 ja kiinteistöjen ylläpitokustannuksissa sijalla 2.

Kiinteistöjen **pääomakustannusten** (sija 7.) ja **hallinnon** kustannusten (sija 4.) osalta Lahden kustannukset alittavat vertailukaupunkien keskiarvon.

Vertailun perusteella voidaan todeta, että Lahden perusopetuksessa resurssit on kohdennettu keskeiseen asiaan, opetukseen.

Vuonna 2021 opetushallituksen koulutuksen koko valtakunnan tasoisten kustannustietojen vertailussa 9-vuotisen perusopetuksen hinta on Lahdessa jonkin verran keskimääräistä alhaisempi (ka. 9 975 €/oppilas, Lahti 9 823 €/oppilas).

Toimenpiteet perusopetuksessa

- 1) Koulukohtaiset tarkastelut ensi lukuvuoden tuntikehystarpeita ja säästömahdollisuuksista on käyty
- 2) Henkilöstömenojen tehostamistoimenpiteet on aloitettu: lehtorit alakouluista yläkouluihin, uuden henkilöstön palkkaamisen kriittinen tarkastelu, opetusryhmien kasvattaminen, painotetun opetuksen uusien ryhmien lisäkustannusten minimointi

- 3) Oppimisen tuen järjestämisen uudistaminen aloitettu nykytilatarkastelulla, tavoitteena saada samoilla resursseilla enemmän
- 4) Hankerahoituksen kohdentamisen tarkennukset
- 5) Jatkuva palveluverkon kehittäminen ja tilojen käytön tehostaminen
- 6) Sairauspoissaolojen vähentäminen työhyvinvointia tukemalla ja varhaista puuttumista vahvistamalla
- 7) Prosessien tarkastelu ja virtaviivaistaminen, resurssien tarkoituksenmukainen käyttö.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Varhaiskasvatusjohtaja, Opetus- ja kasvatusjohtaja

Tiedoksi: sivistyslautakunta, sisältäen 221§:n liitteet

Liitteet

- 1 Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kuntavertailu

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 221

Talousarviomuutoksia vuoden 2023 talousarvioon KV

99/02.00.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Sivistysjohtaja Tiina Granqvist, p. 050 383 6574

Laskentapäällikkö Kati Helin, p. 044 716 1059

Controller Katja Markkola, p. 050 383 6456

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle sen tämäniltaiseen kokoukseen seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvion sitovat määrärahat ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2023 alkaen seuraavat.

Käyttötalousosan muutosesitykset

Sivistyksen palvelualue

Lisätään lasten ja nuorten kasvun vastualueen sitovuustason menoja 7,07

milj. euroa. Esitetty muutos perustuu pääosin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rakenteellisen alijäämän kattamiseen sekä yleiseen kustannustason nousuun. Tarkempi erittely on esitetty perusteluosassa.

Lisätään liikunnan ja kulttuurin vastualueen, liikunnan ja kulttuurin sitovuustason menoja 0,26 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu energian hintatason nousuun.

Siirretään osallisuuden ja tiedon vastualueen, osallisuus-sitovuustason mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa lasten ja nuorten kasvun vastuualueelle perusopetukseen 0,03 milj. euroa. Määrärahasiirto on palvelualueen sisäinen siirto.

Sivistyksen palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 7,3 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- lasten ja nuorten kasvun vastuualue määräraha 205 641 800 euroa
- liikunnan ja kulttuurin vastuualue, liikunta ja kulttuuri määräraha 32 549 800 euroa
- osallisuuden ja tiedon vastuualue, osallisuus-sitovuus määräraha 9 131 000 euroa”

Esitetyt muutokset päivitetään tarvittavin osin käyttösuunnitelmaan. Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa

Vuoden 2023 talousarvioon esitetään tehtäväksi muutoksia, joihin liittyen on tehty päätöksiä talousarvion hyväksymisen jälkeen. Kaupunginhallitus käsitteli lisätalousarvioesitystä kokouksessaan 5.6.2023 § 203 ja päätti palauttaa esityksestä sivistyksen palvelualueen osuuden valmisteluun. Sivistyksen palvelualueelle esitetyt käyttötalouden muutokset lisäävät menoja 7,3 milj. euroa ja siten heikentävät toimintakatetta 7,3 milj. euroa. Käyttötalouden muutokset katetaan kaupunginhallituksen kokouksessa (5.6.2023 § 203) hyväksytyllä verotuloarvion korotuksella. Verotuloihin esitettyjen muutosten jälkeen vuosikate ja tilikauden tulos eivät muutu.

Sitovuustasojen muutokset on esitetty liitteessä 1. ja päivitetty tulos- ja rahoituslaskelma liitteessä 2. Liitteissä on esitetty eri sarakkeissa aikaisemmassa käsittelyssä esitetyt muutokset, uudelleen valmistelussa olleet sivistyksen palvelualueelle esitettävät muutokset sekä niiden yhteisvaikutukset kaupungin tulos- ja rahoituslaskelmiin.

Kaupunginhallitus pyytää (KH 5.6.2023 § 203) sivistyspalveluita perustelemaan lisätalousarvioesitystään tarkemmin. Mikä osuus rakenteellisesta alijäämästä on puuttuvia tai alimitoitettuja valtionosuuksia? Esimerkiksi mikä osa lisätalousarviosta liittyy kolmiportaiseen tukeen tai oppivelvollisuuden pidentämiseen? Kun sisäiset vuokrat ja merkittävät konsernilta tehdyt palveluostot eivät selitä menokasvua vuosilta 2018-2022 edes 25%:sti, niin mitkä menokasvut selittävät lisätalousarvion (kun viitataan "rakenteelliseen alijäämään")? Varhaiskasvatuksen menoihin liittyen pyydetään selvittämään miksi ylitämme kaupunkien kahdeksikko-vertailussa keskiarvohinnan näin merkittävästi, kun tilavuokrat ja tukipalvelut-kustannukset eivät sitä selitä?

Perusopetuksen osalta kaupunkien kahdeksikko-vertailussa on todettu että kohdistamme eniten tai toiseksi eniten resursseja opetukseen, toisaalta uusittujen rakennusten pääomakustannuksiin kohdistamme toiseksi vähiten varoja, joten mikäli resurssimme on näin lähes täydellisesti priorisoitu, niin mikä selittää yleisen tyytymättömyyden ja kuinka se on perusteltavissa? Vakan ja perusopetuksen toimipaikka/yksikkökohtaiset kustannuslaskelmat tulee selvittää, budjetti vrt toteuma (vuodet 2021-2022 ja 2023/1.1.-30.6.): tuntiseurannan sekä toteutetun tuntikehyksen osalta, lisäksi palvelu- ja materiaalien ostojen osalta. Tiedolla johtaen resurssien uudelleen kohdentamista voidaan tarvittaessa harkita. Kaupunginhallitus pyytää tiedokseen 26.9.2022 §338 sivistyksen palvelualueen toiminta- ja talousselvitystä (huom Esittelijän lisäys: ”Palveluiden kehitys- ja muutostarpeet toimenpiteineen aikataulutettuna”). Selvitys olisi pitänyt tuoda KH:lle tiedoksi huhtikuun 2023 loppuun mennessä, näin ei ole tapahtunut. Lisätalousarvioesityksen hyväksymiselle ei ole toistaiseksi perusteita. Pyydetään tarkennuksia kustannusperusteisiin sekä toimenpidesuunnitelmaa aikatauluineen. Lisätalousarvio on jo toista vuotta peräjäälkeen näin merkittävän suuri, kaupunginhallitus on huolissaan tällaisesta kehityksestä.”

Vastauksena pyydettyihin tarkennuksiin annetaan seuraavaa:

”Mikä osuus rakenteellisesta alijäämästä on puuttuvia tai alimitoitettuja valtionosuuksia? Esimerkiksi mikä osa lisätalousarviosta liittyy kolmiportaiseen tukeen tai oppivelvollisuuden pidentämiseen?”

- Puuttuvilla tai alimitoitetuilla valtionosuuksilla ei ole osuutta rakenteellisessa alijäämässä. Kolmiportainen tuki tai oppivelvollisuuden pidentäminen eivät liity esitettyyn lisätalousarvioon.

Kun sisäiset vuokrat ja merkittävät konsernilta tehdyt palveluostot eivät selitä menokasvua vuosilta 2018-2022 edes 25%:sti, niin mitkä menokasvut selittävät lisätalousarvion (kun viitataan "rakenteelliseen alijäämään")?

- Rakenteellista alijäämää on syntynyt asetetuista säästövelvoitteista Lahden kaupungin uudistus- ja muutosohjelmassa (LUMO) vuosille 2021–2023. Säästövelvoitteisiin ei ole löydetty toteutettavissa olevia toimenpiteitä kaikilta osin. Ohjelmassa on veloitettu siirtämään toteutumattomat euromääräiset tavoitteet seuraavan vuoden tavoitteeksi. Rakenteellista alijäämää on syntynyt myös vuoden 2021 talousarvioon toteutetusta kaikkia palvelualueita koskevasta henkilöstökulujen määrärahatason korjaamisesta liittyen budjetoitintekniikkaan. Sivistyksen palvelualueen henkilöstökulujen määrärahatason korjaaminen ei ole toteutunut oikealla tasolla ja tästä on kumuloitunut alijäämää määrärahaan vuodelle 2023. Alijäämään korjaamiseksi esitetään lisättäväksi henkilöstökulumäärärahaa varhaiskasvatukseen 0,8 milj. euroa ja perusopetukseen 1,4 milj. euroa.

"Varhaiskasvatuksen menoihin liittyen pyydetään selvittämään miksi ylitämme kaupunkien kahdeksikko-vertailussa keskiarvohinnan näin merkittävästi, kun tilavuokrat ja tukipalvelut-kustannukset eivät sitä selitä?"

- Varhaiskasvatuksen kuntavertailu on tehty kuuden suurimman kaupungin tietotoihin (Helsinki, Espoo, Vantaa, Turku, Tampere ja Oulu). Kuusikkovertailun perusteella voidaan todeta, että Lahdessa varhaiskasvatuksen kokonaiskustannukset v. 2021 ovat varhaiskasvatusikäistä lasta kohden hieman kuusikkokuntien keskiarvoa alhaisemmat (ka. 11 479 €, Lahti 11 423 €). Kokonaiskustannuksissa on mukana kunnallinen toiminta, perhepäivähoito, kotihoito ja yksityinen varhaiskasvatus (yksityisen hoidon tuki, palveluseteli ja ostopalvelut). Kokonaiskustannuksia Lahdessa alentaa se, että kotihoidon tuen kustannukset lasta kohden ovat keskiarvoa alhaisemmat (ka. 5 142 €, Lahti 3 777 €), samoin yksityisen hoidon tuen kustannukset (ka. 8 246 €, Lahti 6 304 €). Lahdessa ei ole käytössä yksityisen hoidon kuntalisää.

Kunnallisessa päiväkodissa järjestetyn varhaiskasvatuksen vuosikustannus lasta kohden on Lahdessa huomattavasti kuusikkokaupunkien keskiarvoa korkeampi (ka. 11 203 €, Lahti 13 461 €). Päiväkotien kustannuksiin vaikuttavat kirjoilla olevien lasten määrä, alle 3-vuotiaiden lasten määrä ja siihen liittyvä mitoitus, tukea tarvitsevien lasten määrä ja siihen liittyvä resurssointi, ilt-, viikonloppu- ja vuorohoitoa tarvitsevien lasten määrä ja siihen liittyvä henkilöstöresurssointi, henkilöstökulut, vuokrat, tukipalvelut ja muut kustannukset. Henkilöstön osalta kustannuksia nostavat lasten tukeen liittyvät avustajat, henkilöstön poissaoloihin liittyvät varahenkilöt sekä viikonloppu- ja vuorohoitoon liittyvät henkilöstöresurssointi.

Lahdessa varhaiskasvatuksen erityisopettajien osuus henkilöstöstä on kuusikkokaupunkien keskiarvoa suurempi (ka. 1,5 %, Lahti 2,8 %). Lahdessa ilt-, viikonloppu- ja vuorohoitoa tarvitsevien lasten osuus on huomattavasti kuusikkokaupunkeja korkeampi (ka. 2,7 %, Lahti 13,4 %), mikä lisää päiväkotien kustannuksia vuorohoitoon tarvittavan suuremman henkilöstömäärän vuoksi. Tukipalveluiden sis. ateriapalvelut, puhtauspalvelut ja ICT-palvelut näyttäytyvät Lahdessa kuusikkokuntiin verrattuna korkeammilta, mutta vertailukelpoisuuteen saattaa vaikuttaa rakenteelliset tekijät. Tilakustannukset ovat Lahdessa kuusikkokuntien keskiarvoa korkeammat.

Perhepäivähoidon kustannukset lasta kohden ovat Lahdessa keskimääräistä korkeammat (ka. 14 089 €, Lahti 19 920 €).

Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelikustannukset lasta kohden ovat keskiarvoa korkeammat (ka. 778 €, Lahti 839 €). Vertailussa ovat mukana Turku, Oulu, Tampere ja Vantaa. Espoo otti palvelusetelin käyttöön elokuussa 2021, Helsingillä se ei ole käytössä. Palvelusetelikustannuksiin vaikuttavat varsinaisen kattohinnan lisäksi esim. erilaiset palvelusetelisääntökirjassa

määritellyt kertoimet, mahdollisuus lisämaksun perimiseen ja siihen liittyvät kaupungin korvaamiskriteerit sekä palveluseteliä käyttävien lasten ikä ja huoltajien tulotaso.

”Perusopetuksen osalta kaupunkien kahdeksikko-vertailussa on todettu että kohdistamme eniten tai toiseksi eniten resursseja opetukseen, toisaalta uusittujen rakennusten pääomakustannuksiin kohdistamme toiseksi vähiten varoja, joten mikäli resurssimme on näin lähes täydellisesti priorisoitu, niin mikä selittää yleisen tyytymättömyyden ja kuinka se on perusteltavissa?”

- Sivistyspalveluissa ei tunnisteta yleistä tyytymättömyyttä perusopetuksen palveluita kohtaan. Asiaa on viimeksi selvitetty perusopetuksen seudullisessa arvioinnissa helmikuussa 2022. Arvioinnissa vastaajina ovat perusopetuksen henkilöstö, kaikki perusopetuksen oppilaat sekä oppilaiden huoltajat. Huoltajien vastauksia saatiin 2177 kappaletta.

Huoltajat kokevat, että heidän lapsiaan opettavat ammattitaitoiset opettajat. Noin 77 % vastaajista kokee tämän vahvuutena. Huoltajien mielestä vahvuuksia koulun toiminnassa ovat myös 1) lapsi oppii koulussa oikeita asioita, 2) lapsi saa kannustavaa palautetta ja 3) lapsi otetaan huomioon yksilönä. Noin 72 % vastanneista huoltajista on sitä mieltä, että heidän lastensa oppimista tuetaan riittävästi. Kodin ja koulun yhteistyö koetaan toimivaksi.

Huoltajat antoivat kouluarvosanaksi koululle 8,6. Vastaajista 90 % antoi arvosanaksi yli seitsemän. Henkilöstön antama kouluarvosana oli 8,4 ja oppilaiden antama kouluarvosana oli 8,5.

”Vakan ja perusopetuksen toimipaikka/yksikkökohtaiset kustannuslaskelmat tulee selvittää, budjetti vrt toteuma (vuodet 2021-2022

ja 2023/1.1.-30.6.): tuntiseurannan sekä toteutetun tuntikehysten osalta, lisäksi palvelu- ja materiaalien ostojen osalta.”

- Toimipaikka/yksikkökohtaiset palvelu- ja materiaaliostot on esitetty liitteenä. Kesäkuun 2023 tiedot eivät ole vielä saatavilla.
- Tuntikehys kouluittain sekä perusopetuksen tuntijako on esitetty liitteenä.

Kaupunginhallitus pyytää tiedokseen 26.9.2022 § 338 sivistyksen palvelualueen toiminta- ja talousselvitystä (huom Esittelijän lisäys: ”Palveluiden kehitys- ja muutostarpeet toimenpiteineen aikataulutettuna”). Selvitys olisi pitänyt tuoda KH:lle tiedoksi huhtikuun 2023 loppuun mennessä, näin ei ole tapahtunut.

- Kaupunginhallitus antoi kokouksessaan 26.9.2022 § 338 käsittelyn yhteydessä seuraavan toimeksiannon: ”Kaupunginhallitus edellyttää, että sivistyksen palvelualueella laaditaan varhaiskasvatusta sekä esi- ja perusopetusta koskeva toiminta- ja talousselvitys. Selvityksessä voidaan käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. Samankaltaisia kaupunkoja hyödyntäen vertaisarvioinnin keinoin analysoidaan palveluiden kehitys- ja muutostarpeet toimenpiteineen aikataulutettuna. Selvityksen tulee valmistua huhtikuun loppuun 2023 mennessä.”

Selvitys valmistui kaupunginhallituksen määräyksen mukaisesti huhtikuun 2023 loppuun mennessä. Selvitys esiteltiin kaupunginhallituksen ja sivistyslautakunnan yhteisseminaarissa 16.5.2023. Selvityksestä on tehty päätöspykälä kaupunginhallituksen kokoukseen 12.6.2023 § 220.

”Pyydetään tarkennuksia kustannusperusteisiin sekä toimenpidesuunnitelmaa aikatauluineen. Lisätalousarvio on jo toista vuotta peräjäkeen näin merkittävän suuri, kaupunginhallitus on huolissaan tällaisesta kehityksestä.”

- Lisätalousarviossa esitetyistä määrärahatarpeista kustannusten nousuun liittyvät lisäykset koskevat pääosin sähkön ja palvelujen kustannusten nousua. Näistä merkittävin on ateriapalvelujen kustannustennousu ja se perustuu alkuvuoden toteumaan sekä palvelun tuottajalta saatuun hintakehitystietoon. Palvelun tuottajan mukaan laskutus on noussut tammi-toukokuussa 2023 koulujen ja lukioiden osalta 7 % ja varhaiskasvatuksen osalta 11 % vuoden 2022 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Palveluntuottajan ilmoittaman tiedon mukaan palvelun tuottamisen kustannukset tulevat nousemaan lisää elintarvikkeiden osalta 8,99 % heinäkuussa 2023. Lisäksi henkilöstökuluihin tulee työehtosopimuksen mukaiset korotukset ja kertakorvaukset elo- ja joulukuussa 2023.
- Lisätalousarvioesitys perustuu pääosin määrärahan rakenteelliseen alijäämään.
- Lahden kaupungin uuden talouden tasapaino-ohjelman valmistelu on käynnissä. Sen toimenpiteet, sisältäen menojen kasvua hidastavat toimenpiteet, tulevat valmistumaan syksyn 2023 aikana ja kaupunginvaltuusto päättää ohjelmasta 27.11.2023.
- Sivistyksen palvelualueen toiminta- ja talousselvityksessä on esitetty toimenpidesuunnitelma, joka on kaupunginhallituksen käsittelyssä 12.6.2023 § 220.

Käyttötalousosa

Sivistyksen palvelualue

Lasten ja nuorten kasvun vastuualue -sitovuus

Sivistyslautakunta päätti 23.05.2023 § 50 ja § 53 esittää

kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että lasten ja nuorten kasvun vastuualueen (sitovuustaso) menoja lisätään 7,07 milj. euroa. Esitetyt muutokset perustuvat lasten ja nuorten kasvu yhteiset osalta aamu- ja iltapäivätoiminnan määrärahan tason korjauksesta ja

lisäryhmistä. Varhaiskasvatuspalvelujen osalta esitetyt muutokset perustuvat henkilöstökuluihin aikaisemmilta vuosilta kertyneestä rakenteellisesta alijäämästä ja osittain syksyllä 2022 tulleista palkankorotuksista, palveluseteleihin vuonna 2022 tehdyistä korotuksista, asiakasmaksulain muutoksesta johtuvista palvelusetelien maksuosuuksien korvausperusteiden muutoksista ja vuoden 2023 palvelusetelien hintojen korotuksista sekä yleisestä kustannustason noususta mm. ateriapalvelujen osalta.

Perusopetuksen määrärahan osalta esitetyt muutokset perustuvat henkilöstökuluihin aikaisemmilta vuosilta kertyneestä alijäämästä ja syksyn 2022 palkankorotusten vaikutuksesta sekä palvelujen ostojen yleisestä kustannusten noususta erityisesti ateriapalveluissa. Osallisuuden ja tiedon vastuualueen, osallisuus-sitovuustason yksiköstä esitetään siirrettäväksi mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa perusopetukseen.

Lasten ja nuorten kasvu yhteiset

	TA2023	Ennuste 2023	Toteuma 5 kk	LTA
Henkilöstökulut	1 515 700	1 655 700	635 414	140 000
Avustukset, aamu- ja iltapäivätoiminnan tason korotus ja lisäryhmät	830 000	1 020 000	494 800	190 000
Yhteensä				330 000

Varhaiskasvatus

	TA2023	Ennuste 2023	Toteuma 5 kk	LTA
Henkilöstökulut	35 966 600	36 766 600	14 847 144	800 000
Päivähoidon palvelusetelit	12 101 700	13 701 700	5 862 629	1 600 000
Ateriapalvelut	5 203 400	6 103 400	1 533 008	900 000
Avustukset: Päivähoidon palvelusetelit tason muutos	6 683 300	7 097 300	2 849 571	414 000
Yhteensä				3 714 000

Perusopetus

	TA2023	Ennuste 2023	Toteuma 5 kk	LTA
Henkilöstökulut	53 881 900	56 181 900	22 782 349	2 300 000
Henkilöstökulut, määrärahan siirto		26 400		26 400
Ateriapalvelut	6 494 000	6 894 000	1 856 447	400 000
ICT-palvelut	1 951 600	2 251 600	603 330	300 000
Yhteensä				3 026 400

Liikunta- ja kulttuuri -sitovuus, Osallisuus -sitovuus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päätti 24.05.2023 § 50 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että sitovuustason liikunta ja kulttuuri menoja lisätään 0,26 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu energian hintatason nousuun.

Liikuntapalvelut

	TA2023	Ennuste 2023	Toteuma 5 kk	LTA
Polttoaine, lämmitys ja sähkö	861 300	1 121 300	598 396	260 000
Yhteensä				260 000

Lisäksi lautakunta päätti esittää, että osallisuuden ja tiedon vastualueen, osallisuus -sitovuustason mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa siirretään perusopetukseen 26 400 euroa.

Osallisuus

	TA2023	Ennuste 2023	Toteuma 5 kk	LTA
Henkilöstökulut, määrärahan siirto		-26 400		-26 400
Yhteensä				-26 400

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 05.06.2023

§ 203

Päätös

Kaupunginhallitus päätti määrätä perusteluosassa esitetyt konsernipalvelujen toistaiseksi voimassa olevat ja määräaikaaiset hyväksymisoikeusmuutokset.

Kaupunginhallitus päätti palauttaa sivistyksen palvelualueen lisätalousarvioesityksen uudelleen valmisteltavaksi.

Samalla kaupunginhallitus teki kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2023 alkaen seuraavat:

Käyttötalousosan muutosesitykset:

Konsernihallinnon palvelualue

Lisätään konsernipalvelut-vastuualueen tuloja 0,37 milj. euroa perustuen arvioon konserniyhtiöiden resurssivarauskorvausten toteutumisesta ja vähennetään menoja 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen oston siirtymiseen kaupunkiympäristön palvelualueelle. Määräraha siirretään kaupunkiympäristön palvelualueelle.

Konsernihallinnon palvelualueen nettomuutokset parantavat tulosta yhteensä 3,8 milj. euroa, josta määrärahasiirto palvelualueiden välillä on 3,45 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

- konsernipalvelut-vastuualue tuloarvio 7 441 300 euroa
- konsernipalvelut-vastuualue määrärahat 46 511 300 euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä sitovuuden menoja lisätään 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen ostamiseen Lahden Pysäköinti Oy:ltä. Määräraha siirretään konsernihallinnon palvelualueelta. Kaupunkiympäristön palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 3,45 milj. euroa, joka on määrarahasiirto palvelualueiden välillä. Sitovuustaso muutosten jälkeen:

- Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä määräraha 38 199 400 euroa

Tuloslaskelmaosan muutosesitys:

Lisätään kunnan tuloveroarvioon 4,52 milj. euroa, yhteisöverotuloarvioon 1,42 milj. euroa ja kiinteistöverotuloarvioon 1,00 milj. euroa perustuen arvioitua myönteisempään verotulokehitykseen. Kokonaisuudessaan verotuloarvio kasvaa 6,94 milj. euroa.”

Esitetyt muutokset päivitetään tarvittavin osin käyttösuunnitelmiin.

Samalla kaupunginhallitus päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää määrätä perusteluosassa esitetyt konsernipalvelujen toistaiseksi voimassaolevat ja määräaikaiset hyväksymisoikeusmuutokset.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto päättää, että Lahden kaupungin vuoden 2023 talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot ovat esitettyjen muutosten jälkeen 1.6.2023 alkaen seuraavat:

Käyttötalousosan muutosesitykset:

Konsernihallinnon palvelualue

Lisätään konsernipalvelut-vastuualueen tuloja 0,37 milj. euroa perustuen arvioon konserniyhtiöiden resurssivarauskorvausten toteutumisesta ja vähennetään menoja 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen oston siirtymiseen kaupunkiympäristön palvelualueelle. Määräraha siirretään kaupunkiympäristön palvelualueelle.

Konsernihallinnon palvelualueen nettomuutokset parantavat tulosta yhteensä 3,8 milj. euroa, josta määrärahasiirto palvelualueiden välillä on 3,45 milj. euroa.

Sitovuustasot muutoksen jälkeen:

- konsernipalvelut-vastuualue tuloarvio 7 441 300 euroa
- konsernipalvelut-vastuualue määrärahat 46 511 300 euroa.

Sivistyksen palvelualue

Lisätään lasten ja nuorten kasvun vastuualueen sitovuustason menoja 7,07 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu pääosin varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rakenteellisen alijäämän kattamiseen sekä yleiseen kustannustason nousuun. Tarkempi erittely on esitetty perusteluosassa.

Lisätään liikunnan ja kulttuurin vastuualueen, liikunnan ja kulttuurin sitovuustason menoja 0,26 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu energian hintatason nousuun.

Osallisuuden ja tiedon vastuualueen, osallisuus-sitovuustason mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa lasten ja nuorten kasvun vastuualueelle perusopetukseen 0,03 milj. euroa. Määrärahasiirto on palvelualueen sisäinen siirto.

Sivistyksen palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 7,3 milj. euroa.

Sitovuustasot muutosten jälkeen:

- lasten ja nuorten kasvun vastuualue määräraha 205 641 800 euroa
- liikunnan ja kulttuurin vastuualue, liikunta ja kulttuuri määräraha 32 549 800 euroa
- osallisuuden ja tiedon vastuualue, osallisuus-sitovuus määräraha 9 131 000 euroa

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä sitovuuden menoja lisätään 3,45 milj. euroa perustuen Ranta-Kartanon velvoiteautopaikkojen ostamiseen Lahden Pysäköinti Oy:ltä. Määräraha siirretään konsernihallinnon palvelualueelta.

Kaupunkiympäristön palvelualueen nettomuutokset heikentävät tulosta yhteensä 3,45 milj. euroa, joka on määrärahasiirto palvelualueiden välillä.

Sitovuustaso muutosten jälkeen:

- Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastuualueet yhteensä määräraha 38 199 400 euroa

Tuloslaskelmaosan muutosesitys:

Lisätään kunnan tuloveroarvioon 4,52 milj. euroa, yhteisöverotuloarvioon 1,42 milj. euroa ja kiinteistöverotuloarvioon 1,00 milj. euroa perustuen arvioitua myönteisempään verotulokehitykseen. Kokonaisuudessaan verotuloarvio kasvaa 6,94 milj. euroa.”

Esitetyt muutokset päivitetään tarvittavin osin käyttösuunnitelmiin.

Samalla kaupunginhallitus päättää tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa jäsen Toni Putula teki seuraavan palautusesityksen, koskien sivistyksen palvelualueen lisätalousarvioesitystä: ”Kaupunginhallitus pyytää sivistyspalveluita perustelemaan lisätalousarvioesitystään tarkemmin. Mikä osuus rakenteellisesta alijäämästä on puuttuvia tai alimitoitettuja valtionosuuksia? Esimerkiksi mikä osa lisätalousarviosta liittyy kolmiportaiseen tukeen tai oppivelvollisuuden pidentämiseen? Kun sisäiset vuokrat ja merkittävät konsernilta tehdyt palveluostot eivät selitä menokasvua vuosilta 2018-2022 edes 25%:sti, niin mitkä menokasvut

selittävät lisätalousarvion (kun viitataan "rakenteelliseen alijäämään")? Varhaiskasvatuksen menoihin liittyen pyydetään selvittämään miksi ylitämme kaupunkien kahdeksikko-vertailussa keskiarvohinnan näin merkittävästi, kun tilavuokrat ja tukipalvelut-kustannukset eivät sitä selitä? Perusopetuksen osalta kaupunkien kahdeksikko-vertailussa on todettu että kohdistamme eniten tai toiseksi eniten resursseja opetukseen, toisaalta uusittujen rakennusten pääomakustannuksiin kohdistamme toiseksi vähiten varoja, joten mikäli resurssimme on näin lähes täydellisesti priorisoitu, niin mikä selittää yleisen tyytymättömyyden ja kuinka se on perusteltavissa? Vakan ja perusopetuksen toimipaikka/yksikkökohtaiset kustannuslaskelmat tulee selvittää, budjetti vrt toteuma (vuodet 2021-2022 ja 2023/1.1.-30.6.): tuntiseurannan sekä toteutetun tuntikehyksen osalta, lisäksi palvelu- ja materiaalien ostojen osalta. Tiedolla johtaen resurssien uudelleen kohdentamista voidaan tarvittaessa harkita. Kaupunginhallitus pyytää tiedokseen 26.9.2022 §338 sivistyksen palvelualueen toiminta- ja talousselvitystä (huom Esittelijän lisäys: "Palveluiden kehitys- ja muutostarpeet toimenpiteineen aikataulutettuna"). Selvitys olisi pitänyt tuoda KH:lle tiedoksi huhtikuun 2023 loppuun mennessä, näin ei ole tapahtunut. Lisätalousarvioesityksen hyväksymiselle ei ole toistaiseksi perusteita. Pyydetään tarkennuksia kustannusperusteisiin sekä toimenpidesuunnitelmaa aikatauluineen. Lisätalousarvio on jo toista vuotta peräjäälkeen näin merkittävän suuri, kaupunginhallitus on huolissaan tällaisesta kehityksestä."

Jäsen Jouni Kaikkonen kannatti tehtyä palautusesitystä.

Puheenjohtaja tiedusteli kaupunginhallitukselta, voidaanko jäsen Toni Putulan palautusesitys hyväksyä yksimielisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti palautusesityksen, koskien sivistyksen palvelualueen lisätalousarvioesitystä.

Perusteluosa

Vuoden 2023 talousarvioon esitetään tehtäväksi muutoksia, joihin liittyen on tehty päätöksiä talousarvion hyväksymisen jälkeen.

Vuoden 2023 talousarviossa ei ole täysimääräisesti arvioitu energiakriisin ja korkean inflaation vaikutuksia. Lahden kaupunginvaltuuston 28.11.2022 § 127 päätöksen mukaisesti näiden vaikutukset tarkastellaan alkuvuodesta 2023 ja tehdään tarvittaessa lisätalousarvio.

Esitetyt käyttötalouden muutokset lisäävät tuloja 0,37 milj. euroa ja menoja 7,30 milj. euroa. Muutokset heikentävät toimintakatetta 6,94 milj. euroa. Käyttötalouden muutokset katetaan verotuloarvion lisäyksellä. Verotuloihin esitettyjen muutosten jälkeen vuosikate ja tilikauden tulos eivät muutu.

Sitovuustasojen muutokset on esitetty liitteessä 1 ja päivitetty tulos- ja rahoituslaskelma liitteessä 2.

Käyttötalousosa

Konsernihallinnon palvelualue

Konsernipalvelut: resurssivarauskorvaukset

Esitetään lisättäväksi konsernipalvelujen tuloja 0,37 milj. euroa.

Konserniyhtiöiden resurssivarauskorvauksia arvioidaan maksettavan enemmän kuin mitä voimassa olevaan talousarvioon sisältyy.

Konsernipalvelut: Ranta-Kartanon velvoitepysäköintipaikat

Esitetään vähennettäväksi konsernipalvelujen menoja 3,45 milj. euroa. Vuoden 2023 talousarviossa varauduttiin Ranta-Kartanon velvoitepysäköintipaikkojen ostamiseen. Pysäköintipaikat ostaa kaupunkiympäristön palvelualue, jonne määräraha siirretään.

Sivistyksen palvelualue

Lasten ja nuorten kasvun vastuualue -sitovuus

Sivistyslautakunta päätti 23.05.2023 § 50 ja § 53 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että lasten ja nuorten kasvun vastuualueen (sitovuustaso) menoja lisätään 7,07 milj. euroa. Esitetyt muutokset perustuvat lasten ja nuorten kasvu yhteiset osalta aamu- ja iltapäivätoiminnan määrärahan tason korjauksesta ja lisäryhmistä. Varhaiskasvatuspalvelujen osalta esitetyt muutokset perustuvat henkilöstökuluihin aikaisemmilta vuosilta kertyneestä rakenteellisesta alijäämästä ja osittain syksyllä 2022 tulleista palkankorotuksista, palveluseteleihin vuonna 2022 tehdyistä korotuksista, asiakasmaksulain muutoksesta johtuvista palvelusetelien maksuosuuksien korvausperusteiden muutoksista ja vuoden 2023 palvelusetelien hintojen korotuksista sekä yleisestä kustannustason noususta mm. ateriapalvelujen osalta.

Perusopetuksen määrärahan osalta esitetyt muutokset perustuvat henkilöstökuluihin aikaisemmilta vuosilta kertyneestä alijäämästä ja syksyn 2022 palkankorotusten vaikutuksesta sekä palvelujen ostojen yleisestä kustannusten noususta erityisesti ateriapalveluissa. Osallisuuden ja tiedon vastuualueen, osallisuus-sitovuustason yksiköstä esitetään siirrettäväksi mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa perusopetukseen.

Liikunta- ja kulttuuri -sitovuus, Osallisuus -sitovuus

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta päätti 24.05.2023 § 50 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että sitovuustason liikunta ja kulttuuri menoja lisätään 0,26 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu energian hintatason nousuun.

Lisäksi lautakunta päätti esittää, että osallisuuden ja tiedon vastualueen, osallisuus -sitovuustason mielenterveys- ja päihdekoordinoinnin määrärahaa siirretään perusopetukseen 26 400 euroa.

Kaupunkiympäristön palvelualue

Kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä -sitovuus

Kaupunkiympäristölautakunta päätti 24.5.2023 § 53 esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että sitovuustason kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka ja rakennus- ja ympäristövalvonta vastualueet yhteensä menoja lisätään 3,45 milj. euroa. Esitetty muutos perustuu Kisapuiston velvoiteautopaikkojen ostamiseen Lahden Pysäköinti Oy:ltä. Lisäksi kaupunkiympäristölautakunta valtuutti kaupungininsinöörin allekirjoittamaan kauppasopimuksen, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy lisätalousarvioesityksen.

Lahden Pysäköinti Oy rakennuttaa Ranta-Kartanoon uutta pysäköintitaloa, Kartanoparkkia. Siihen on tarkoitus sijoittaa Ranta-Kartanon muiden kortteleiden velvoitepaikkoja sekä myös Kisapuiston käyttäjille tarkoitettuja autopaikkoja. Tähän asti pysäköinti on tapahtunut pääosin Ranta-Kartanossa vanhalla linja-autoaseman kentällä, joka poistuu käytöstä pysäköintitalon valmistuessa.

Kisapuistossa on voimassa asemakaava vuodelta 1966. Kaavassa ei ole autopaikkamääräystä. Kaavamuutoksen tarve on tunnistettu, mutta sitä ei

ole vielä aikataulutettu. Kaupunkisuunnittelussa on määritelty, että Kisapuiston toiminnan laajuus ja luonne edellyttävät 250 autopaikkaa. Luvussa on otettu huomioon alueen monipuolinen käyttö ja käyttäjäkuntana urheilijat, kuntoliikkuajat ja ulkoilijat sekä pelien katsojat ja joukkueiden ja urheilijoiden huoltajat. Alueella on tenniskeskuksen ympäristössä 67 autopaikkaa, joten lisätarve on 183 paikkaa. Pysäköintitalossa paikat ovat nimeämättömiä ja yhteiskäyttöisiä, mistä syystä määrästä tehdään 25 % vähennys yhteiskäytön perusteella Lahden pysäköintipolitiikan linjausten mukaisesti. Pysäköintitalosta tulee hankkia Kisapuistolle 138 velvoiteautopaikkaa. Autopaikan hinta on 25 000 euroa.

Jos Ranta-Kartanon alueelle rakennetaan kaupungin ylläpitämä uimahalli, voidaan osa tästä paikkamäärästä lukea myös uimahallin velvoitepaikkamäärään, koska Kisapuiston ja uimahallin suurimmat käyttäjämäärät ovat eri vuodenaikoina. Tarkempi laskelma laaditaan uimahallin toteutuksen yhteydessä.

Velvoitepysäköintipaikkojen ostamiseen on varattuna määrärahaa 3,45 milj. euroa konsernihallinnon palvelualueen käyttötaloudessa.

Tuloslaskelmaosa

Verotulot

Vuoden 2023 verotulot ovat kehittyneet ennakoitua paremmin. Kunnallisveron ennusteeseen vaikuttavaa merkittävimmin palkkasumman parantunut kehitysarvio sekä verovuoden 2022 tilitykset tammi-helmikuulta. Kunnallisveron sekä yhteistöveron ennusteet perustuvat Kuntaliiton sekä valtiovarainministeriöiden ennusteisiin ja alkuvuoden tilityksiin. Kiinteistöverotuloennusteeseen vaikuttaa merkittävimmin

rakennuskustannusindeksin nousu, minkä myötä rakennusten verotusarvot ovat kasvaneet. Verotuloihin sisältyy edelleen epävarmuutta, minkä vuoksi niiden tulo-odotuksia korotetaan maltillisesti. Verotuloennusteet tarkentuvat kesän ja syksyn aikana, ja niitä tarkennetaan syksyn lisätalousarviossa. Edellä mainittujen ennusteiden perusteella lisätään kunnallisverotuloarviota 4,52 milj. euroa, yhteisöverotuloarviota 1,42 milj. euroa ja kiinteistöverotuloarviota 1,00 milj. euroa, kokonaisvaikutus 6,94 milj. euroa.

Konsernihallinnon palvelualueen käyttösuunnitelman muutos

Konsernipalvelut-vastuualueen tulosityksikön 10101204 Kehityspalvelut kustannuspaikan 101012021 Tietohallinto toiseksi varahyväksyjäksi lisätään pääsuunnittelija; tulosityksikön 10101222 Lahti-Piste kustannuspaikan 101012220 Lahti-Piste hyväksyjäksi muutetaan palveluasiantuntija ja kustannuspaikan 101012010 Talouspalvelut varahyväksyjäksi lisätään rahoituspäällikkö ja johtava controller. Muutokset astuvat voimaan 12.6.2023.

Konsernipalvelujen tulo- ja menotositteiden hyväksymisoikeudet tulee varmistaa myös lomakaudella. Tämän vuoksi lisätään koko konsernipalveluja koskien kaikkiin tulo- ja menotositteisiin määräaikaisten varahyväksymisoikeudet kaupunginlakimiehelle 26.6.–15.7. ja tietohallintojohtajalle 16.7.–6.8.2023.

Muutoksenhaku

Toimepiteet

Kh: Kv talousarviomuutosten osalta; ote: konsernipalvelut/talouspalvelut, TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy/Jukka Vuorio

Kv: ote konsernihallinnon palvelualue, sivistyksen palvelualue,
kaupunkiympäristön palvelualue, TALVEA Julkishallinnon Palvelut
Oy/Jukka Vuorio, talouspalvelut

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

KH: KV

KV: ote sivistyksen palvelualue, TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy/Jukka
Vuorio, talouspalvelut

Liitteet

- 2 Sitovuustasojen muutokset
- 3 Tulos- ja rahoituslaskelmat
- 4 Tuntikehys 2022-2023
- 5 Tuntijako_lahden perusopetus_alkaen 1.8.2021
- 6 LANU_Perusopetus_toimipaikoittain_TAjaTot 2021 ja 2022
- 7 LANU_Varhaiskasvatus yht ja perusopetus yht_2021-2023
- 8 LANU_Varhaiskasvatus_toimipaikoittain_TAjaTot 2021-2022
- 9 Varhaiskasvatus ja perusopetus toimipaikoittain_T2023

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 222

Saatavan siirto Lahti- konsernin sisällä

4183/00.00.02.00/2022

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen päällikkö, Veli-Pekka Ignatius, 044 7161895

Päätös

Kaupunginhallitus jätti asian käsittelemättä esittelijän peruutettua päätösehdotuksen.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää siirtää Koko Lahti Oy:ltä kaupungille yhtiön ja Suomen Hiihtoliitto Ry:n väliset maksujärjestelysopimukset.
Kaupunginhallitus päättää laittaa päätöksen täytäntöön heti.

Käsittely

Esittelijä peruutti päätösehdotuksen.

Perusteluosa

Konserni- ja tilajaosto velvoitti Koko Lahti Oy:n lopettamaan Lahti Events Oy:n nykymuotoisen toiminnan kokouksessaan 19.7.2022. Koko Lahti Oy on toimeenpannut konserni- ja tilajaoston päätöksen ja Lahti Events Oy puretaan hallitun selvitysmenettelyn kautta. Lahti Events Oy on asetettu selvitystilaan. Ehdotettu maksujärjestelysopimusten siirto on osa Lahti Events Oy:n hallittua purkua. Maksujärjestelysopimuksia on kaksi, jotka ovat pääsääntöisesti samansisältöiset.

Lisäksi konserni- ja tilajaosto velvoitti kokouksessaan 19.7.2022 Koko Lahti Oy:n huolehtimaan Lahti Events Oy:n maksuvalmiudesta yhtiön toiminnan lopettamisen aikana. Koko Lahti Oy on toteuttanut konserni- ja tilajaoston antamaa omistajapoliittista ohjetta. Koko Lahti Oy:n maksuvalmius ei tällä hetkellä ole riittävä viimeisten Lahti Events Oy:n alasajoon liittyvien sitoumusten ja sopimusten purkamiseksi.

Lahti Events Oy järjesti yhdessä Suomen Hiihtoliitto Ry:n ja Lahden Hiihtoseura Ry:n kanssa hiihdon maailmanmestaruuskilpailut 2017. Lahti Events Oy toimi tapahtuman järjestäjänä ja yhteistyötahona. Tehtyjen sopimusten mukaan MM 2017- kilpailujen tuottamat tappiot kuuluvat Suomen Hiihtoliitto Ry:n maksettavaksi. Lahti Events Oy antoi Suomen Hiihtoliitto Ry:lle maksuaikaa tappioiden maksamiseksi ja osapuolet tekivät Lahden kaupungin ohjeistamana keskenään maksuaikajärjestelyn, jolla Suomen Hiihtoliitto Ry lyhentää Lahti Events Oy:lle MM 2017- kisoista syntyneitä tappioita.

Lahti Events Oy:n toiminnan loppuessa saatavat ovat siirtyneet Koko Lahti Oy:lle, joka ei ollut mukana MM 2017- järjestelyissä eikä ole ollut sopimussuhteessa Suomen Hiihtoliittoon. Saatavat on loogista palauttaa todellisille sopimuksen tekijöille eli Lahden kaupungin ja Suomen Hiihtoliitto Ry:n väliseksi sopimuksiksi. Koko Lahti Oy ei ole ollut osallinen MM 2017 -kisojen tai Salpausselän kisojen järjestämisessä. Salpausselän kisoista on viime vuodet vastannut Salppuri Oy, joka on kokonaan kaupungin ulkopuolinen osakeyhtiö.

Koko Lahti Oy:n maksuvalmiuden ylläpito on välttämätöntä, kun halutaan pitää Sibeliustalon toiminta käynnissä. Jos saatavien siirtoa ei toteuteta ja laiteta heti täytäntöön, johtaa heikentynyt maksuvalmius Sibeliustalon

sulkemiseen ja Koko Lahti Oy:n järjestämien tapahtumien peruuntumiseen. Henkilökunta lomautettaisiin, orkesterin harjoittelu ja esiintyminen Sibeliustalossa estyisi ja kaikki Koko Lahti Oy:n tapahtumat peruttaisiin toistaiseksi.

Pitkällä aikavälillä ehdotettu toimenpide on palautettavissa lähtötilanteeseen, eikä toimenpiteen välittömälle täytäntöönpanolle näin ole esteitä.

Lahden kaupunki siirtää Suomen Hiihtoliitto Ry:n maksujärjestelysopimukset markkinahintaan, joka oli 29.5.2023 n. 2,021 miljoonaa euroa. Saatavien nykyinen kirjanpitoarvo on 1 907 418,98 euroa. Tämän kaltaisten maksujärjestelysopimusten arvo määritellään päivän arvoon, johon vaikuttaa sen hetkinen korkotaso ja markkinatilanne. Normaalissa tilanteissa päiväkohtaiset markkina-arvoerot ovat pieniä. Lahti Events Oy:n tulevaisuuden korkotuotot otetaan huomioon maksujärjestelysopimusten markkinahinnassa. Markkina-arvo on saatavan nykyarvo, johon sisältyy myös kertyneet korot. Nykyarvoa laskettaessa sekä pääoma että tulevien korkojen kassavirrat diskontataan markkina-korolla.

Koska maksujärjestelysopimukset myydään markkina-arvoon, tulee markkina-arvon ja kirjanpitoarvon erotus kirjata kaupungin kirjanpidossa muihin rahoitusmenoihin. Talousarvion määrärahat vuodelle 2023 riittävät kaupasta syntyvään menoon. Markkina-arvon ja kirjanpitoarvon erotuksen arvioidaan olevan n. 110.000 - 120.000 euroa. Siirrolla ei ole vaikutusta konsernin taseeseen, koska saatavat siirtyvät konsernin sisällä. Saatavat SHL:lta kirjataan taseen Vaihtuvat vastaavat, Muut saamiset erään.

Ehdotetun kaltaisten siirtojen yhteydessä ei tarvitse tehdä valtiontukitarkastelua, koska siirtohintaa on markkinahinta eikä hintaan sisälly valtiontukea. Markkinahinta on saatu rahoituksen apollojärjestelmästä. Jos kuitenkin tulkittaisiin, että kauppahinta ei ole markkinahinta ja kauppaan sisältyy valtiontukea, voidaan kauppaan soveltaa mitä EU:n ryhmäpoikkeusasetuksessa kulttuurilaitosten ja esiintyvän taiteen tukemisesta määrätään. Tällöin edellytettävä valtiontukitarkastelu on päätösehdotuksen liitteenä.

Suomen Hiihtoliitto ry on hiihtolajien Suomen kattojärjestö ja Kansainvälisen Hiihtoliiton (FIS) jäsenjärjestö. Sen alaisuuteen kuuluvat maastohiihto, mäkihyppy ja yhdistetty. Suomen Hiihtoliitto Ry tiedotti 6.6.2023, että Hiihtoliitto ry ja sen kaupallinen markkinointiyhtiö Nordic Ski Finland Oy aloittavat muutosneuvottelut sekä toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi. Tavoitteena on tasapainottaa taloutta 350 000 euroa tilikauden loppuun 31.10. mennessä. Toimenpiteet eivät vaaranna urheilun ydintoimintoja.

Hiihtoliiton muutosneuvotteluiden ja säästötoimenpiteiden taustalla ovat taloudelliset vaikuttimet. Yleinen hintatason nousu on vaikuttanut kokonaiskulujen ennakoitua suurempaan kasvuun. Helsinki Ski Weeks sai tapahtumana erinomaista palautetta, mutta ei ollut taloudellisesti kannattava.

Päätöksen liitteenä on Suomen Hiihtoliitto Ry:stä Asiakastieto Oy:ltä tilattu yritysanalyysi, jonka mukaan vastapuoliriski on normaali. Asiakastiedon tietojen mukaan Suomen Hiihtoliitto Ry:llä ei ole maksuvaikeuksia. Mikäli Suomen Hiihtoliitto Ry ei onnistu talouden tasapainottamisessa, kasvaa vastapuoliriski. Konsernin näkökulmasta vastapuoliriski on kaikissa

tapauksissa sama, mutta kaupungin riskinkantokyky on selkeästi suurempi kuin Koko Lahti Oy:n. Riskitarkastelun näkökulmasta on tarkoituksenmukaista, että maksujärjestelysopimus siirretään kaupungille. Saatavien osuus konsernin taseen loppusummasta on 0,1 %. Järjestely ei vaaranna kuntalain 129 pykälän mukaista kaupungin kykyä selvittää lakisääteisistä tehtävistä eikä aiheuta merkittävää riskiä.

Muutoksenhaku Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet Koko Lahti Oy, Suomen Hiihtoliitto Ry

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Tiedoksi valmistelijalle

Liitteet

- 10 SHL_n luottoriskiarviointi 20230605
- 11 valtiontuki_ Kuntalaki 129 ja kilpailuneutraliteetti_ arviointia 2023_06_05
- 12 Ei-julkinen asiakirja
- 13 Ei-julkinen asiakirja
- 14 Ei-julkinen asiakirja
- 15 Ei-julkinen asiakirja

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 223

Parlamentaarisen työryhmän toiminta 1.2.-6.6.2023, väliraportti KV

485/00.01.02.05/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi parlamentaarisen työryhmän väliraportin toiminnastaan ajalla 1.2.-6.6.2023.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle sen 4.9.2023 kokoukseen seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedoksi."

Perusteluosa

Lahden kaupunginvaltuusto päätti talousarvion 2023 hyväksymisen yhteydessä 28.11.2022 § 127 käynnistää parlamentaarisen valmistelun talouden tasapaino-ohjelman laatimiseksi vuosille 2024–2026. Ohjelmassa huomioidaan valtuuston vuonna 2021 asettaman parlamentaarisen ryhmän periaatelinjaukset ja määrittellään kaupungin keskeisten palvelujen laajuus ja laatutaso talouden tunnuslukujen perusteella. Talouden tasapaino-

ohjelman toimenpiteet sisällytetään vuoden 2024 talousarvion kehykseen ja taloussuunnitelmaan kaudelle 2024–2026.

Lahden kaupunginhallitus nimesi 30.1.2023 § 38 parlamentaarisen työryhmän jäseniksi monijäsenisten valtuustoryhmien puheenjohtajat sekä pysyviksi asiantuntijajäseniksi kaupunginjohtajan, palvelualuejohtajat, kehittämisjohtajan ja talousjohtajan. Ryhmän sihteeriksi nimettiin johtava controller. Parlamentaarisen työryhmän toimikaudeksi päätettiin 1.2.2023–31.3.2025. Parlamentaarisen työryhmän tehtävänä on tehdä esitys talouden tasapaino-ohjelmasta sekä pyrkiä sitouttamaan poliittiset toimijat ja kaupungin eri toimielimet talouden tasapaino-ohjelman toteuttamiseen. Parlamentaarinen ryhmä raportoi toiminnastaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle kunkin vuoden tammi- ja kesäkuussa sekä toimikautensa päätteeksi.

Parlamentaarinen ryhmä raportoi toiminnastaan kaupunginhallitukselle 12.6.2023 ja kaupunginvaltuustolle 4.9.2023 liitteenä olevalla väliraportilla.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

KH: KV

KV: -

Liitteet

16 Parlamentaarisen työryhmän väliraportti 1.2.-30.6.2023

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 224

Päijät-Hämeen Ateripalvelut Oy:n taseen vahvistaminen

240/00.00.02.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen asiantuntija, Sanna Haarala, 044 4826 426

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1. merkitä Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n suunnatussa osakeannissa uusia osakkeita 1.600 kappaletta hintaan 254,28 euroa per osake (406.848 euroa). Osakemerkinnän jälkeen Lahden kaupungin omistusosuus yhtiössä nousee 64,4 prosenttiin,
2. todeta merkinnän ehdoksi sen, että sekä Lahden kaupunki että Päijät-Hämeen hyvinvointialue merkitsevät osakkeita,
3. valtuuttaa konserniohjauksen asiantuntija Sanna Haaralan tai konserniohjauksen päällikkö Veli-Pekka Ignatiuksen allekirjoittamaan osakemerkintälistan.

Käsittely

Jäsen Martti Talja, I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen ja kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Sonja Falk ilmoittivat olevansa esteellisiä. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 5 kohdan

perusteella. Talja, Aaltonen ja Falk poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Perusteluosa

Päijät-Hämeen Ateriapalvelut oy on perustettu vuonna 2017 toimien aikaisemmin Lahden kaupungin taseyksikkönä. Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n toiminta käynnistyi 1.5.2017. Enemmistön yhtiön osakkeista omistaa Lahden kaupunki (56,34 %). Lisäksi yhtiötä omistaa Päijät-Hämeen hyvinvointialue (42,67 %), Heinolan kaupunki (0,5 %) ja Iitin kunta (0,5 %). Yhtiö on Lahden kaupungin tytäryhtiö ja noudattaa Lahti-konsernin konserniohjeistuksia.

Yhtiön toimiala on tuottaa ja järjestää kaikkia elintarvike-, ruoka-, ateria- ja em. olennaisesti liittyviä palveluita, mm. valmistamalla, toimittamalla ja tarjoilemalla valmiita aterioita tai komponentteja, tarjoamalla ravintola- ja ruokapalveluita, pitämällä kahviloita ja kanttiineja sekä harjoittamalla pitopalvelua ja tuottaa palveluita asiakkaan osoittamiin kohteisiin. Yhtiö voi tuottaa ja järjestää myös seuraavia palveluita: koulutus, konsultointi, siivous, puhtaus, käyttäjä-, kuljetus sekä henkilöstö-, astia-, kone- ja laitevuokraus ja tukku- ja vähittäismyynti. Yhtiö tuottaa valmiuden ylläpitämistä tukevia palveluita. Yhtiö voi hankkia ja myydä osakkeita ja muita arvopapereita sekä omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Yhtiön toiminnassa tapahtui vuoden 2021-2022 vaihteessa paljon muutoksia, suurimpana muutoksena Päijät-Hämeen Hyvinvointiyhtymän (nyk. Hyvinvointialue) palveluiden menettäminen palveluiden (sote) kilpailutuksen yhteydessä. Yhtiön strategiaa päivitettiin vastaamaan paremmin tämän hetken vaatimuksia. Uuden strategian mukaan Yhtiön tulee hakea kasvua. Tätä voidaan hakea laajentamalla omistuspohjaa ulkopuolisille tahoille, joihin sovelletaan hankintalain hankintayksikköjä koskevia säännöksiä.

Tällä hetkellä Yhtiön suurimpana asiakkaana on Lahden kaupungin sivistystoimen (sito) yksikkö. Yhtiö tuottaa ruokapalvelut kaupungin päiväkoteihin, kouluihin ja lukioihin.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen (entinen PHHYKY) asiakkuuden poistumisen myötä yhtiön liikevaihto pieneni lähes puoleen tilivuoden 2022 alusta. Yhtiön toimintaa sopeutettiin vuoden 2022 aikana vastaamaan nykyistä liikevaihtotasoa. Tilivuosi 2022 oli tappiollinen ja oma pääoma tilivuoden lopussa oli noin 256 000 euroa. Tehtyjen tuottavuustoimenpiteiden johdosta yhtiön talous on saatu käännettyä kannattavaksi vuoden 2023 puolella.

Sote-puolen palveluiden poisjäännin myötä Yhtiön tulovirta muuttui kuitenkin olennaisesti (Sote-puoli toimi 365 päivää vuodessa). Sito-sektorilla tulovirtaa syntyy vain koulujen toimintapäivinä, jolloin kesää rasittavat vain kiinteät kulut. Päiväkodit eivät riitä kattamaan esim. kesän ajan kuluja. Tämä kaikki johtaa tällä hetkellä kesäkauden osalta negatiiviseen tulokseen. Yhtiö on perustettu pienellä 10 000 euron osakepääomalla ja tarvitsee nykyisen suurempaa volatilitteettia sisältävän tulovirran vuoksi vahvistusta yhtiön pääomaan. Yhtiön pääoman tulee kestää toimintakauden sisällä syntyvä tulosheilahtelu ilman, että pääoma menee negatiiviseksi aiheuttaen osakeyhtiölain mukaisen vaateen tehdä pääoman menettämisestä rekisterimerkintä. Yhtiön riittävä oma pääoma mahdollistaa yhtiön kasvustrategian toteutumista, liiketoiminnan laajentaminen uusiin asiakkuuksiin vaatii käynnistämisvaiheessa pääomapuskureita.

Yhtiön hallitus käsitteli oman pääoman vahvistamista 16.11.2022 kokouksessaan ja yhtiö esittää omistajalle pääoman lisäystarpeen, joka on 800.000 €.

Lahden kaupungin konserni- ja tilajaosto käsitteli kokouksessaan 16.1.2023 § 3 taseen vahvistamista ja päätti jatkaa taseen vahvistamisen valmistelua. Lisäksi Lahden kaupunginhallitus esitti 06.03.2023 § 83 Päijät-Hämeen Ateripalveluiden osakkaalle, Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle, kysymyksen osallistumisesta Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n oman pääoman vahvistamiseen. Vastausta pyydettiin 31.3.2023 mennessä. Päätöksen perusteluteksteissä esitettiin, että Lahden kaupunki valmistelussaan varautuu vahvistamaan yhtiön omaa pääomaa nykyisen omistususuutensa suhteessa n. 455 000€.

Osakkaiden välisessä osakassopimuksessa osakkaat sitoutuvat Yhtiön osakkeenomistajina myötävaikuttamaan Yhtiön kehittämiseen ja sen toiminnan edistämiseen. Osakkailla on oikeus, mutta ei velvollisuutta osallistua mahdollisiin Yhtiön osakepääoman korotuksiin tai muihin osakkeiden merkintään oikeuttavien instrumenttien merkintöihin.

Aluehallitus päätti kokouksessaan 20.3.2023 § 74 (päätös liitteenä), että 1. hyvinvointialue osallistuu Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n omien pääomien vahvistamiseen osakkeita merkitsemällä enintään 350 000 eurolla siten, että omistususuus säilyy ennallaan tai 2. hyvinvointialue myöntää Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:lle enintään 350 000 euron korollisen pääomalainan 3. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan merkitsemään osakkeet tai allekirjoittamaan velkakirjan ja hyväksymään sen ehdot.

Konserni- ja tilajaosto on hyväksynyt Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:lle omistajastrategian. Omistajastrategiaa valmisteltiin yhdessä toisen omistajan Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymän, nykyisen HVA:n kanssa. Strategiaan on kirjattu kehittämistavoitteiksi pääomitusratkaisuihin liittyen omistajariskin tasapainotus suhteessa

asiakasriskiin ja todettu, että mahdollinen lisöpääomitus kasvun mahdollistamiseen on edessä.

Lahden kaupungin yhtiölle asettama omistajastrategia edellyttää yhitöltä strategisen roolin kasvattamista (hyvinvoinnin tukeminen, kestävän kehityksen edistäminen), kannattavan kasvun hakemista uusien asiakkuuksien kautta ja lisäpalveluita tarjoamalla, kilpailukyvyn jatkuvaa kehittämistä, palvelutuotannon laadun ja joustavuuden varmentamista ja Inhouse aseman säilyttämistä. Pääomittamispäätöksellä edistetään omistajastrategisia tavoitteita yhtiön nykyisessä liiketoimintaympäristössä.

Merkittävimpanä omistaja-asiakkaana Lahden kaupungin intressissä on turvata yhtiön toimintaedellytyksiä omistajastrategisten tavoitteiden toteutumiseksi. Yhtiön liiketoimintaennusteen mukaan yhtiön toiminta on kasvu-uralla ja kannattavaa. Pääomituspäätös lisää Lahden kaupungin omistusosuutta yhtiössä ja turvaa omistaja-arvoa. Oman pääoman ehtoisen erän ei katsota sisältävän kuntalain 129 § mukaista riskiä. Hyvinvointialueen asiakassuhde yhtiöön on kilpailutustoimien seurauksena pienentynyt ja yhtiön omistajastrategian mukaisesti omistajariskiä tasataan.

Päijät-Hämeen ateriapalvelut oy:n vakavaraisuutta esitetään vahvistettavaksi siten, että Lahden kaupunki merkitsisi suunnatusta osakeannista 1.600 osaketta (406.848 euroa) ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue 760 osaketta (193.253 euroa).

Merkintähinta on 254,28 euroa per osake, joka perustuu yhtiön viimeisimmän vahvistetun tilinpäätöksen taseen (31.12.2022) mukaiseen nettoarvoon. Yhtiön omat pääomat lisääntyisivät merkinnällä yhteensä 600.100,80 euroa. Merkintähinnasta puolet merkitään osakepääomaan ja puolet svop-rahastoon.

Merkinnän jälkeen Lahden kaupunki omistaisi yhtiöstä 64,4 prosenttia ja Päijät-Hämeen hyvinvointialue 35,3 prosenttia. Heinola ja litti omistavat molemmat 0,1 %. Merkinnät toteutettaisiin lainvoimaisten päätösten jälkeen mahdollisimman pian.

Osakemerkinnän seurauksena on tarpeellista päivittää yhtiön osakassopimus vastaamaan nykyistä osakeomistusta ja toimintaympäristöä. Osakassopimuksessa määritellään, että osakkaat omistavat yhtiötä hankkiakseen yhtiöltä sen toimialan mukaisia palveluita. Tavoitteena on, että osakkaiden omistusosuudet yhtiöstä vastaavat suuruusluokaltaan osakkaan osuutta yhtiön liikevaihdosta.

Osakassopimuksessa sitoudutaan myötävaikuttamaan yhtiön kehittämiseen ja sen toiminnan edistämiseen. Yhtiön hallituksen nimeämisoikeuksia muutetaan vastaamaan uusia osakeomistuksia. Lahden kaupungilla olisi oikeus nimetä hallitukseen kolme (3) jäsentä, Lahden kaupungin esityksestä yksi (1) riippumaton jäsen, Päijät-Hämeen hyvinvointialueella kaksi (2) jäsentä ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueella, Heinolan kaupungilla ja liti kunnalla olisi oikeus yhdessä nimetä yksi (1) jäsen hallitukseen. Osakassopimukseen tulisi myös muita muutoksia.

Päivitetty osakassopimusluonnos on päätösesityksen liitteenä.

Osakasopimus tuodaan päätettäväksi konserni- ja tilajaoston kokoukseen 19.6.2023.

Valtiontukitarkastelu

Kielletyn valtiontuen määritelmä pohjautuu Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 107 artiklan 1 kohtaan, jossa valtiontuki määritellään jäsenvaltion myöntämäksi taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnettyksi tueksi, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla

jotakin yritystä tai tuotannonalaa, siltä osin kuin tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tunnusmerkkien täyttyessä kyseessä on kielletty valtiontuki, ellei jokin poikkeussäännöistä sovellu. Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n oman pääoman ehtoisen sijoituksen markkinaehtoisuutta on arvioitu etukäteen kannattavuus- ja tuottolaskelmien avulla ja laskelmilla on sijoitukselle voitu osoittaa markkinasijoittajan asettamaa tuottovaatimusta vastaava tuotto ja näin voitu varmistua, että rahoitustoimenpiteeseen ei sisälly kiellettyä valtiontukea.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy, Päijät-Hämeen Hyvinvointialue, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, talouspalvelut

Liitteet

- 17 Päijät- hämeen aluehallituksen päätös, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oyn taseen vahvistaminen (1)
- 18 Valtiontukitarkastelu_osakemerkintä
- 19 PH Ateriapalvelut Oy_Osakassopimus_päivitetty puhdas versio
- 20 P-H Ateriapalvelut omistajastrategia

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 225

Kaupungin edustajan nimeäminen Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n ylimääräiseen yhtiökokoukseen ja toimiohjeiden antaminen yhtiökokousedustajalle

1405/00.00.01.10/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Konserniohjauksen päällikkö Veli-Pekka Ignatius, p. 044 716 1895

Valmistelusihteeri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Kaupunginhallitus päätti 1) nimetä konserniohjauksen päällikön Veli-Pekka Ignatiuksen edustamaan Lahden kaupunkia Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa, joka pidetään torstaina 15.6.2023 klo 12.00-13.00 Teams-etäyhteydellä. 2) antaa yhtiökokousedustajalle toimiohjeeksi hyväksyä yhtiökokouksen esityslistalla olevat asiat esitetyn mukaisesti, 3) nimetä ehdokkaiksi asiakasneuvottelukunnan jäseneksi Tiina Granqvistin ja varajäseneksi Mika Harjun, toinen jäsen nimetään puheenjohtajaksi, 4) antaa yhtiökokousedustajalle muut tarpeelliseksi katsomansa toimiohjeet.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää

1) nimetä konserniohjauksen päällikön Veli-Pekka Ignatiuksen edustamaan Lahden kaupunkia Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n ylimääräisessä yhtiökokouksessa, joka pidetään torstaina 15.6.2023 klo 12.00-13.00 Teams-etäyhteydellä.

2) antaa yhtiökokousedustajalle toimiohjeeksi hyväksyä yhtiökokouksen esityslistalla olevat asiat esitetyn mukaisesti,

3) nimetä kaksi ehdokasta asiakasneuvottelukunnan jäseneksi ja varajäseneksi, toinen jäsen nimetään puheenjohtajaksi,

4) antaa yhtiökokousedustajalle muut tarpeelliseksi katsomansa toimiohjeet.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Jäsen Martti Talja, I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen ja kaupunginvaltuuston I varapuheenjohtaja Sonja Falk ilmoittivat olevansa esteellisiä. Esteellisyys todettiin hallintolain 28 § 1 momentin 5 kohdan perusteella. Talja, Aaltonen ja Falk poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 16

Perusteluosa

Yhtiökokouksen kokouskutsu ja asialista on esityslistan liitteenä.

Lahden kaupungin edustajat hallituksessa:

Francis McCarron (pj.)

Marjut Hakala (vpj.)

Juha Ilmoniemi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Valtakirja yhtiöön 13.6. mennessä, ote+asiakirjat edustajalle, luettelot.

Liitteet

22 Kutsu, ylimääräinen yhtiökokous 15.6.2023, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 226

Lahden ilmasto-ohjelman päivitys

2863/11.00.00.00/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Ympäristöjohtaja Elina Ojala 044 482 6376

Ympäristökoordinaattori Aino Kulonen 044 482 6178 ö

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden Ilmasto-ohjelman päivityksen sekä Lahden hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelman viemisen osaksi Lahden ilmasto-ohjelmaa.

Käsittely

Asian käsittelyn yhteydessä jäsen Mira Nieminen teki seuraavan palautusehdotuksen: Esitän, että Lahden ilmasto-ohjelma 2023 palautetaan takaisin valmisteluun ja ohjelma valmistellaan uudelleen toimenpiteiden osalta yhdessä parlamentaarisesti puolueiden ja virkamiesten kesken.

I varapuheenjohtaja Kalle Aaltonen kannatti tehtyä esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että oli tehty kannatettu palautusesitys, minkä johdosta tulee äänestää. Selostus hyväksyttiin.

Puheenjohtaja teki seuraavan äänestys ehdotuksen
nimenhuutoäänestyksenä: Ne, jotka kannattavat asian käsittelyn
jatkamista äänestävät JAA, ja ne, jotka kannattavat palautusehdotusta,
äänestävät EI. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Virta, Nieminen E.,
Kaikkonen, Talja, Putula, Bruneau, Hildén) ja 3 EI-ääntä (Aaltonen, Ratia,
Nieminen M.). Äänestyslista on liitteenä.

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä.

Perusteluosa

Lahden strategiaan on kirjattu tavoitteeksi hiilineutraalius vuonna 2025.
Tavoite tarkoittaa tuotantoperusteisten päästöjen vähentämistä 80 %:lla
vertailuvuodesta 1990 ja jäljelle jäävien päästöjen sitomista hiilinieluihin tai
hyvittämistä muilla keinoilla. Tavoitteeseen kaupunkia ohjaa nyt päivitettävä
Lahden ilmasto-ohjelma, jossa on sekä ilmastonmuutoksen hillinnän että
sopeutumisen toimenpiteitä. Toimenpidelista toimii pohjana EU:n
kaupunkimission ilmastopimukselle. Päivityksen yhteydessä
tarkennettiin päästölaskentoja ja laadittiin päästöskenaariot vuosille 2025-
2030.

Lahden kaupunginhallitus hyväksyi Lahden Kestävän energian ja
ilmastonmuutoksen toimenpidesuunnitelman (SECAP) vuonna 2019.
Ohjelmaan on kirjattu, että toimenpiteet päivitetään neljän vuoden välein.
Nyt julkaistava Lahden ilmasto-ohjelma on tämän ohjelman ensimmäinen
päivitys.

Keskeisimmät päivityksen tuomat muutokset ovat:

- Päivitetyt päästölaskennat (1990-2021) sekä päästöskenaariot (2025-2030)

- Lahden hiilinielu- ja kompensatiosuunnitelman (2020) toimenpiteet tuotiin osaksi ilmasto-ohjelmaa (Teema 5: Hiilinielut ja kompensatiot)
- Toimenpidelistan päivitys

Päivityskierroksella keskityttiin etsimään uusia vaikuttavia toimenpiteitä, jotka ohjaavat Lahtea kohti hiilineutraaliutta tavoitevuonna 2025.

Toimenpideohjelmassa on kuusi teemaa: ilmastojohtaminen, energia, liikenne, kiertotalous ja kestävä kulutus, hiilinielut ja kompensatiot sekä sopeutuminen ja varautuminen. Kullekin teemalle asetettiin omat hyötytavoitteet. Ohjelmassa on yhteensä 96 toimenpidettä.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja varautumisen toimenpiteitä ei tällä kierroksella päivitetty.

Nyt päivitettävä toimenpidelista toimii myös pohjana EU:n kaupunkimission ilmastopimukselle, jonka on tarkoitus valmistua syksyllä 2023. Vanhojen toimenpiteiden kirjauksia korjattiin ja vastuunjakoa selvennettiin. Ohjelmasta jätettiin pois toimenpiteet, jotka ovat jo valmistuneet, joiden vaikuttavuus on vähäinen, jotka toteutuvat joka tapauksessa ja jotka ovat mukana muissa kaupungin ohjelmissa.

Ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta vaikuttavimpia uusia toimenpiteitä ovat mahdollinen hiilen talteenotto kaukolämmön tuotannon yhteydessä sekä sähkökattilat, joilla voidaan korvata fossiilisia polttoaineita kaukolämmön tuotannossa. Liikenteessä vähäpäästöinen joukkoliikenne sekä kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma tuovat paikallisia päästövähennyksiä.

Tarkennetut päästölaskennat osoittavat, että Lahden alueen tuotannolliset päästöt ovat pienentyneet 64 % vertailuvuodesta 1990. Vuosille 2025-2030 lasketut päästöskenaariot ennustavat, että erityisesti energiasektorin päästöt vähenevät merkittävästi lähivuosina, mutta liikenteen osalta päästöt laskevat hitaasti. 80 %:n päästövähennystavoitteeseen ei

skenaarion perusteella päästä vielä vuonna 2025, mutta todennäköisesti lähivuosina.

Lahdella on edelleen hyvät mahdollisuudet saavuttaa hiilineutraalius ensimmäisenä suurempana kaupunkina Suomessa, vaikka tavoitevuosi 2025 ei toteudukaan. Hiilineutraaliuden saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin lisätoimia. Energiasektorilla tarvitaan Ren-Gasin mahdollistama hiilen talteenotto tai vaikuttavuudeltaan vastaava investointi. Liikenteessä on sitouduttava uusiin paikallisiin toimenpiteisiin. Kestävän liikkumisen vuosi 2025 on mahdollisuus kokeiluille. Hiilinielujen ja kompensaation osalta on keskityttävä paikallisen mallin kehittämiseen ja kustannustehokkaiden menetelmien tunnistamiseen. Innovaatiokilpailuilla voidaan suunnata resursseja uusille vaikuttaville avauksille. Onnistumisessa on suuri rooli kaupunkiorganisaation ulkopuolisilla toimijoilla: yrityksillä, asukkailla ja kansallisella ilmastotyöllä.

Merkittävimmille toimenpiteille tehtiin vaikutusten arviointi osana ohjelman päivitystä. Arviossa keskityttiin toimenpiteiden päästövähennys- ja talousvaikutuksiin. Toimenpiteiden yhteenlaskettu päästövähennysvaikutus on vuonna 2030 noin 100 kt Co₂e. Merkittävä osa toimenpiteistä toteutetaan virkatyönä, tai niiden kustannukset ovat vähäisiä. Tärkeimmistä energiasektorin toimenpiteistä ovat vastuussa konserniyhtiöt ja yritykset, joiden kustannusarviot ovat salaisia. Ohjelmassa on myös toimenpiteitä, jotka tuottavat pitkällä aikavälillä säästöä. Energian ja liikenteen teemoille on tunnistettu myös muita merkittäviä hyötyjä liittyen esimerkiksi terveyteen, hyvinvointiin, alueiden viihtyisyyteen, meluun ja ilmanlaatuun, sekä alueen elinvoimaan ja näkyvyyteen.

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote Elina Ojala ja Aino Kulonen

Liitteet

- 23 Lahden ilmasto-ohjelma - päivitys 2023 - KH12.6.23
- 24 Liite 1 - CO₂-raportti 2023 Lahti
- 25 Liite 2 - Perusuraskenaariot sekä hiilineutraali Lahti -skenaariot vuosille 2025, 2027 ja 2030
- 26 Äänestyslista KH 12.6.2023 226§

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 227

Kaupunginvaltuuston 24.4.2023 kokouksessa tehtyjen päätösten laillisuuden tarkastaminen

30/00.01.01.01/2023

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus toteaa, etteivät kaupunginvaltuuston kokouksessa 24.4.2023 tehdyt päätökset niiden laillisuuden suhteen anna aihetta huomautuksiin.

Perusteluosa

Kaupunginvaltuuston kokouksesta 24.4.2023 laadittu pöytäkirja on nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa www.lahti.fi ja luettavissa sähköisessä muodossa Lahti-Pisteen asiakastietokoneelta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 228

Pöydältä: Kaupunginhallituksen edustajien määrääminen lautakuntiin vv. 2023-2025

1730/00.00.01.06/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 716 1416

Valmistelusihteeri Marja Loippo, p. 044 482 6057

Päätös

Kaupunginhallitus määräsi toimikauttaan vastaavaksi ajaksi edustajansa seuraaviin lautakuntiin:

- Sivistyslautakunta, Toni Putula
- Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta, Jorma Ratia
- Kaupunkiympäristölautakunta, Minna Lampinen
- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, Martti Talja
- Lahden seudun jätelautakunta, Toni Putula

Samalla kaupunginhallitus totesi, että kaupunginhallituksen puheenjohtajalla on oikeus olla paikalla kaikissa edellä mainituista lautakuntien kokouksissa.

Vielä kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus määrää toimikauttaan vastaavaksi ajaksi edustajansa seuraaviin lautakuntiin:

- Sivistyslautakunta
- Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta
- Kaupunkiympäristölautakunta
- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta
- Lahden seudun jätelautakunta

Samalla kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginhallituksen puheenjohtajalla on oikeus olla paikalla kaikissa edellä mainituista lautakuntien kokouksissa.

Vielä kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 05.06.2023

§ 211

Päätös

Kaupunginhallitus jätti asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus määrää toimikauttaan vastaavaksi ajaksi edustajansa seuraaviin lautakuntiin:

- Sivistyslautakunta
- Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta
- Kaupunkiympäristölautakunta
- Lahden seudun joukkoliikennelautakunta
- Lahden seudun jätelautakunta

Samalla kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginhallituksen puheenjohtajalla on oikeus olla paikalla kaikissa edellä mainituista lautakuntien kokouksissa.

Vielä kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa kaupunginhallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle.

Perusteluosa

Kuntalain 90 §:n 1 momentin 2 f) kohdan mukaan valtuuston hyväksymässä hallintosäännössä on annettava tarpeelliset määräykset ainakin kunnanhallituksen edustajan ja kunnanjohtajan läsnäolosta ja puheoikeudesta muiden toimielinten kokouksissa. Lahden kaupungin hallintosäännön 2 §:n 4 momentin mukaan kaupunginhallitus voi nimetä edustajansa kuhunkin lautakuntaan puhe ja läsnäolo-oikeudella lukuun ottamatta rakennus- ja ympäristölupalautakuntaa.

”

17 § Läsnäolo kaupungin ja sen tytäryhteisöjen toimielinten kokouksissa

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen toimielinten kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus toimielimen jäsenten lisäksi seuraavilla:

<i>toimielin</i>	<i>läsnäolo- ja puheoikeus</i>
kaupunginhallitus	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, joiden roolina kaupunginhallituksessa on strateginen ja tehtävänä valtuuston roolin tarkastelu sekä palvelualuejohtajat
kaupunginhallituksen jaostot	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, kaupunginhallituksen puheenjohtaja sekä kaupunginjohtaja, konsernipalvelujohtaja.
kaupungin muut toimielimet lukuun ottamatta tarkastuslautakuntaa	kaupunginhallituksen puheenjohtaja tai tämän sijaisena varapuheenjohtaja taikka kaupunginhallituksen erikseen määräämä edustaja sekä kaupunginjohtaja tai palvelualuejohtaja johtamallaan palvelualueella
tarkastuslautakunta	kaupunginvaltuuston puheenjohtaja; lisäksi tilintarkastajalla sekä lautakunnan kutsumilla luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla sekä kaupunkikonserniin kuuluvan yhteisön tai säätiön toimielimen jäsenellä tai palveluksessa olevalla henkilöllä on velvollisuus olla läsnä tarkastuslautakunnan tai jaoston kokouksissa lautakunnan tai jaoston niin päättäessä
tytäryhteisön hallitus tai vastaava toimielin	kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä ja kaupunginhallituksen puheenjohtaja tai tämän sijaisena varapuheenjohtaja
kaupunginjohtajan tai	edellisten lisäksi kaupunginjohtajan tai palvelualuejohtajan sijaisena
palvelualuejohtajan vastuulle määrätyn tytäryhteisön hallitus tai vastaava toimielin	tämän erikseen määräämä viranhaltija tai työntekijä

Muiden kuin edellä mainittujen läsnäolosta ja puheoikeudesta kaupungin toimielimissä päättää asianomainen toimielin. Läsnäolosta ja puheoikeudesta kaupungin tytäryhteisön toimielimissä päättää tytäryhteisö konserniohjeen määräykset huomioon ottaen.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja tai tämän sijaisena varapuheenjohtaja voivat käyttää läsnäolo- ja puheoikeuttaan tytäryhteisön hallituksen tai

vastaavan toimielimen kokouksissa silloin, kun siihen on omistajan tahdon välittymisen tai poliittisen koordinaation takia erityinen tarve.”

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: edustajat, ao. palvelualueet, luettelot

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 229

Pöydältä: Elinvoima- ja työllisyysjaoston vaali 2023-2025

1726/00.00.01.07/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 7161 416

Valmistelusihteeri Terhi Takala p. 044 416 2732

Päätös

Kaupunginhallitus valitsi elinvoima- ja työllisyysjaostoon kaupunginhallituksen toimikaudeksi 1.6.2023-31.5.2025 Milla Bruneaun (varajäsen Jukka Ruhberg), Erkki Niemisen (varajäsen Tomi Sairomaa), Mira Niemisen (varajäsen Maarit Tuomi) ja Kalle Aaltosen (varajäsen Anita Närhi).

Kaupunginhallitus valitsi jaoston puheenjohtajaksi Milla Bruneaun ja varapuheenjohtajaksi Erkki Niemisen.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus valitsee elinvoima- ja työllisyysjaostoon 4 jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen sekä valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kaupunginhallituksen toimikaudeksi 1.6.2023-31.5.2025.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 05.06.2023

§ 205

Päätös

Kaupunginhallitus jätti asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus valitsee elinvoima- ja työllisyysjaostoon 4 jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen sekä valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kaupunginhallituksen toimikaudeksi 1.6.2023-31.5.2025.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa kaupunginhallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle.

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa koskevien erillissääntöjen kaupunginhallitus asettaa elinvoima- ja työllisyysjaoston.

Kaupunginhallitus valitsee jaoston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Kaupunginhallitus valitsee jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Jaostojen jäsenet ovat kaupunginhallituksen varsinaisia jäseniä.

Tasa-arvolain vaalille asettamat vaatimukset

Jaoston jäsenten vaalissa on otettava huomioon tasa-arvolain 4a §:n 1 momentti:

”Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.”

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: valitut, luettelot

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 230

Pöydältä: Konserni- ja tilajaoston vaali 2023-2025

1725/00.00.01.07/2023

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Hallintojohtaja Anniina Kovero, p. 044 7161 416

Valmistelusihteeri Terhi Takala p. 044 416 2732

Päätös

Kaupunginhallitus nimesi toimikaudekseen 1.6.2023-31.5.2025 konserni- ja tilajaoston jäseniksi ja henkilökohtaisiksi varajäseniksi Jorma Ratian (varajäsen Juha Viljamaa), Toni Putulan (varajäsen Ida Rantanen), Minna Lampisen (varajäsen Sanna Virta) ja Jouni Kaikkosen (varajäsen Jani Uhrman), Sirkku Hildén (varajäsen Maria Mäkynen).

Kaupunginhallitus nimesi jaoston puheenjohtajaksi Jorma Ratian ja varapuheenjohtajaksi Toni Putulan.

Samalla kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus valitsee konserni- ja tilajaostoon 5 jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen sekä valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kaupunginhallituksen toimikaudeksi 1.6.2023-31.5.2025.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 05.06.2023

§ 206

Päätös

Kaupunginhallitus jätti asian pöydälle.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus valitsee konserni- ja tilajaostoon 5 jäsentä ja kullekin henkilökohtaisen varajäsenen sekä valitsee puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan kaupunginhallituksen toimikaudeksi 1.6.2023-31.5.2025.

Samalla kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Asian käsittelyn kuluessa kaupunginhallitus päätti yksimielisesti jättää asian pöydälle.

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa koskevien erillissääntöjen kaupunginhallitus asettaa konserni- ja tilajaoston.

Kaupunginhallitus valitsee jaoston jäsenet ja heille henkilökohtaiset varajäsenet. Kaupunginhallitus valitsee jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Jaostojen jäsenet ovat kaupunginhallituksen varsinaisia jäseniä.

Tasa-arvolain vaalille asettamat vaatimukset

Jaoston jäsenten vaalissa on otettava huomioon tasa-arvolain 4a §:n 1 momentti:

”Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.”

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimus

Toimenpiteet

Ote: valitut, luettelot

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 12.06.2023

§ 231

Tiedoksi merkittävät asiat

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee asiat tiedoksi.

Perusteluosa

Tiedoksi tuodaan seuraavat asiat:

Pöytäkirjat:

- Konserni- ja tilajaosto 2.6.2023

- Lahden seudun jätelautakunta 1.6.2023

- Tarkastuslautakunta 30.5.2023

- Pöytäkirjan ote rakennus- ja ympäristölupalautakunnan päätöksestä 6.6.2023 § 56 Lahden kaupungin rakennusjärjestyksen päivittäminen ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman asettaminen nähtäville

- kaupunginhallituksen alaisten viranhaltijoiden viranhaltijapäätökset ajalta 2.6.-8.6.2023.

Tiedoksi tuotiin myös:

- rakennusvalvonnan ilmoitus 8.6.2023 purkamislupahakemuksesta 398-2023-458 (2971/2023)

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 16

- rakennusvalvonnan ilmoitus 9.6.2023 purkamislupahakemuksesta 398-
2023-460 (2977/2023)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

ote Joonas Virolainen

Kaupunginhallitus

Pöytäkirja

nro 16

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 216, § 217, § 218, § 219, § 220, § 221, § 222, § 223, § 227, § 231

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunginhallitus

Pöytäkirja

nro 16

Muutoksenhakuohje koskee pykälä: § 224, § 225, § 226, § 228, § 229, § 230

Lahden kaupunki

OIKAISUVAATIMUSOHJE, kunnallisasiat

Oikaisuvaatimusoikeus

Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta ei saa tehdä päätöksistä, jotka koskevat virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista (Laki kunnallisesta viranhaltijasta 50 §).

Oikaisuvaatimusviranomainen

Asianomainen viranomainen/toimielin (mainittu päätöksessä/otteessa)

Yhteystiedot

Lahden kaupunki / kirjaamo

Postiosoite: PL 202, 15101 Lahti

Käyntiosoite: Lahden Palvelutori, Lahti-Piste, Kauppakeskus Trio, 2. krs,

Aleksanterinkatu 18

Lahti-Pisteen aukioloaika: 8.00–18.00, **oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä**

oikaisuvaatimus on jätettävä kuitenkin kirjaamon (= viraston) aukioloaikana

eli klo 15.00 mennessä, jotta se katsotaan ajallaan saapuneeksi

puh. 03 814 2214

Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun päätös on asetettu nähtäväksi yleiseen tietoverkkoon.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä ja muussa tapauksessa seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Oikaisuvaatimusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomista koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen sekä sen tekijä ja yhteystiedot. Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle oikaisuvaatimusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä riippumatta tavasta, jolla se toimitetaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Kaupunginhallitus
Pöytäkirja

nro 16

Omalla vastuulla oikaisuvaatimuksen voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä.
Postiin oikaisuvaatimus on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille
oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.